

**Latvijas Kūdras
asociācija**

LATVIJAS KŪDRAS NOZARES PRIEKŠLIKUMI LATVIJAS NACIONĀLAJAI POZĪCIJAI PAR EIROPAS KOMISIJAS REGULAS PROJEKTU TAISNĪGAS PĀRKĀRTOŠANĀS FONDA IZVEIDEI

Rīgā

14.02.2020.

STRATĒGISKAIS MĒRĶIS

Eiropas zaļo kursu Latvijas kūdras nozare vēlas redzēt kā ieceri veicināt kūdras ieguvu un izmantošanu dārzkopībai un mežsaimniecībai, lielākas pievienotās vērtības radīšanu kūdras produktiem Latvijā, sniedzot pienesumu valsts ekonomikai un iedzīvotājiem, kā arī ar kompensējošiem pasākumiem sasniedzot klimata neitralitāti.

Eiropas zaļais kurss nebūtu interpretējams kā iecere likvidēt kūdras ieguves nozari, bet gan ierobežot kūdras izmantošanu enerģētikā, kas rada industriālās emisijas.

PAŠREIZĒJĀ SITUĀCIJA

Latvijā iegūto kūdras 95% apjomā izmanto dārzkopībā – kūdrā audzē pārtikas un dekoratīvo augu, kā arī koku stādus.¹ Lai arī kūdras ieguves procesā rodas SEG emisijas, izmantojot kūdras zaļo augu audzēšanai, notiek oglekļa dioksīda (CO₂) piesaiste.

Kūdras izmantošana Latvijā būtiski atšķiras no citām ES valstīm (Īrija, Zviedrija, Somija un Igaunija), jo pie mums enerģētikā (sadedzinot siltumapgādes un enerģijas ieguves vajadzībām, tādējādi radot tūlītējas siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas) izmanto tikai 2% no iegūtās kūdras.

Emisijas no kūdras SEG inventarizācijā sadalās šādi: 71% – no iegūtās kūdras apjoma (emisijas uzskaitot: 1) enerģētikas sektorā un 2) ZIZIMM² sektorā, zīmīgi – netiek ņemts vērā, ka resursa izmantošana dārzkopībā rada emisiju piesaisti ar tajā audzētajiem augiem, kas kompensē emisijas, nevis rada tūlītējas emisijas, kas tiek aprēķinātas, izmantojot IPCC vadlīnijās noteikto “tūlītējas oksidācijas” metodi³; 16% – no degradētām kūdras ieguves teritorijām (vēsturiskajām, nerekultivētajām); 9% – no pašreiz izstrādē esošajiem kūdras

---

¹ Latvijas Kūdras asociācijas prezentācija par kūdras nozari Latvijā: http://www.latvijaskudra.lv/upload/nozare_vai_parkartoties.2020..pdf

² Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektors (Land use, land use change and forestry, LULUCF).

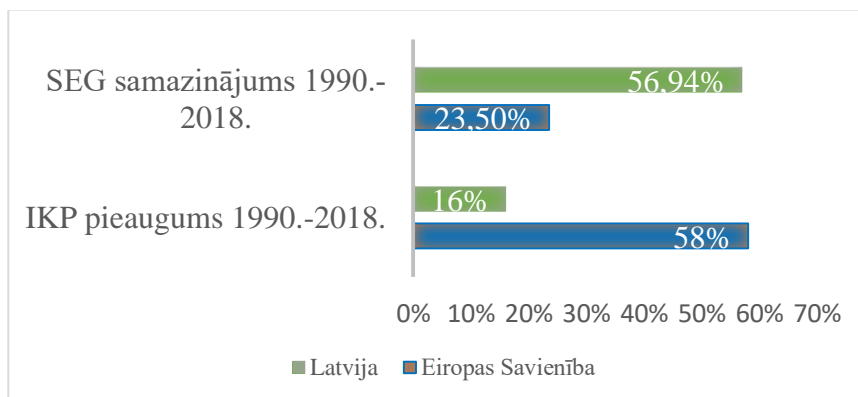
³ Gaissausā kūdrā (ar 0% mitrumu) ir 45% ogleklis, un pieņemts, ka tūlīt pēc ieguves tā pilnībā oksidējas – saskaņā ar IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) noklusējuma datiem.

ieguves laukiem, 5% – no renaturalizētām teritorijām⁴. Ar kūdras ieguves un kūdras platībām saistītās SEG emisijas 2017. gadā bija 14,5% no kopējām SEG emisijām, ieskaitot ZIZIMM sektoru⁵.

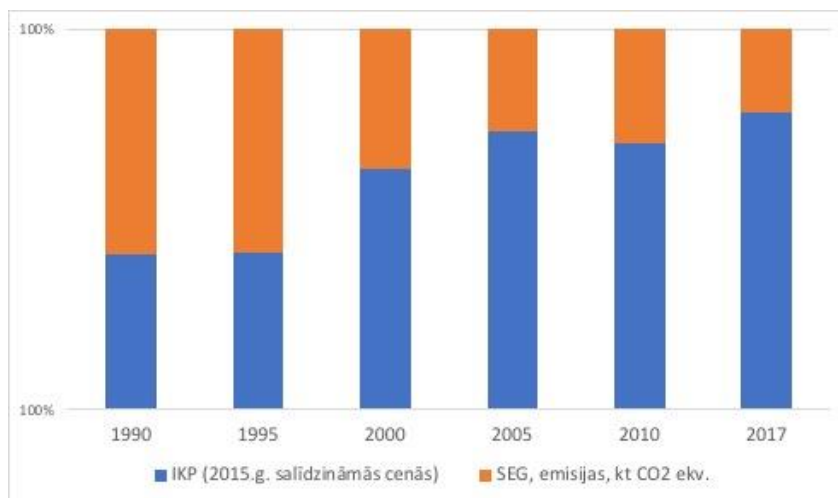
Eiropas Savienībā vidēji SEG emisijas kopš 1990. gada samazinājušās par 23.5%, kamēr Latvijā – par 56.9%, bet IKP pieaudzis vidēji ES par 58%, kamēr Latvijā vien par 16%⁶, tādējādi **valstiski svarīgi ir saglabāt dārzkopības kūdras ieguvi un pārstrādi Latvijas ieguves rūpniecības portfelī, kā sekmīgi strādājošu un eksportspējīgu nozari.**

Latvijas kopējās SEG emisijas 2017.gadā sastādīja vien 0,26% no kopējām ES emisijām.

Attēls Nr.1. Latvijas un ES salīdzinājums: SEG emisiju samazinājums un IKP pieaugums (1990-2017)

Attēls Nr.2. SEG emisiju samazinājums un IKP pieaugums Latvijā (1990-2017)⁷

⁴ Dati: Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”.

⁵ Dati: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Nacionālais SEG inventarizācijas ziņojums, https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/Vide/Klimats/Zin_starpt_org/LV_NIR_15042019_U_NFCCC.zip.

⁶ Dati: OECD statistika, https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AIR_GHG

⁷ Dati: Centrālā Statistikas pārvalde un Nacionālais SEG inventarizācijas ziņojums.

Kūdras enerģētikas vajadzībām un kūdras dārzkopībai proporcijas dinamika Latvijā⁸ kopš 1990. gada liecina, ka **EK Zaļā kursa iniciatīvas mērķus Latvija, vismaz, kūdras ieguves nozarē sasniedza jau gandrīz 20 gadus atpakaļ** un nozare jau ir transformējusies uz dārzkopības kūdras ieguvī. Kūdras izmantošana enerģētikai kopš 1990. gada samazinājusies par 98,8%⁹ un kopējā enerģētikas patēriņā kūdras īpatsvars 2017. gadā sasniedza vien 0.01%¹⁰.

Attēls Nr.3. Enerģētiskās kūdras un dārzkopības kūdras proporcija Latvijā (starpība starp kopējo iegūtās kūdras apjomu un dārzkopības kūdras (Peat extraction for horticulture purposes) apjomu – enerģētiskā izmantotā kūdra).

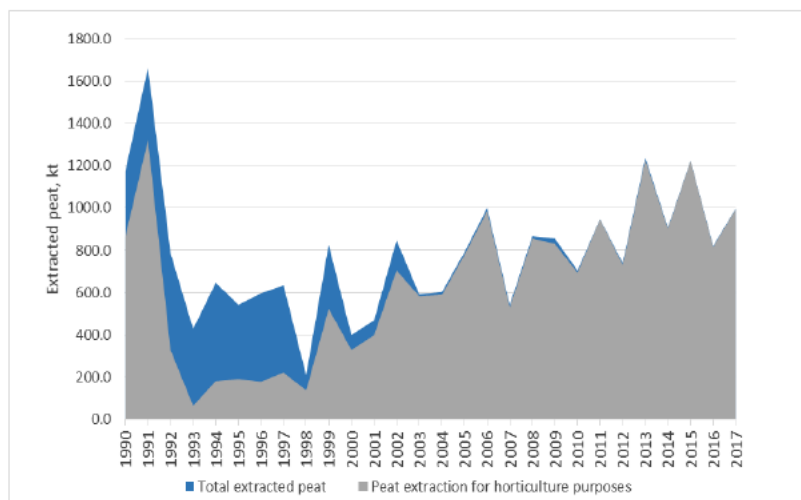

Figure 6.18 Activity data for calculation of off-site CO₂-C emissions associated to the horticultural use of peat¹⁹⁸

Tāpat vēlamies uzsvērt, ka kūdra ir veselīgas pārtikas ražošanas ķēdes būtiska sastāvdaļa visā pasaulē, turklāt ekonomiski visefektīvākais un ar vismazāko “ekoloģisko pēdu” pieejamais substrāts.

⁸ Latvijas Nacionālais SEG inventarizācijas ziņojums, 378.lpp., <https://unfccc.int/documents/194812>, https://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/Vide/Klimats/Zin_starpt_org/LV_NIR_15042019_U_NFCCC.zip

⁹ Turpat. 66.lpp.

¹⁰ Turpat. 83.lpp.

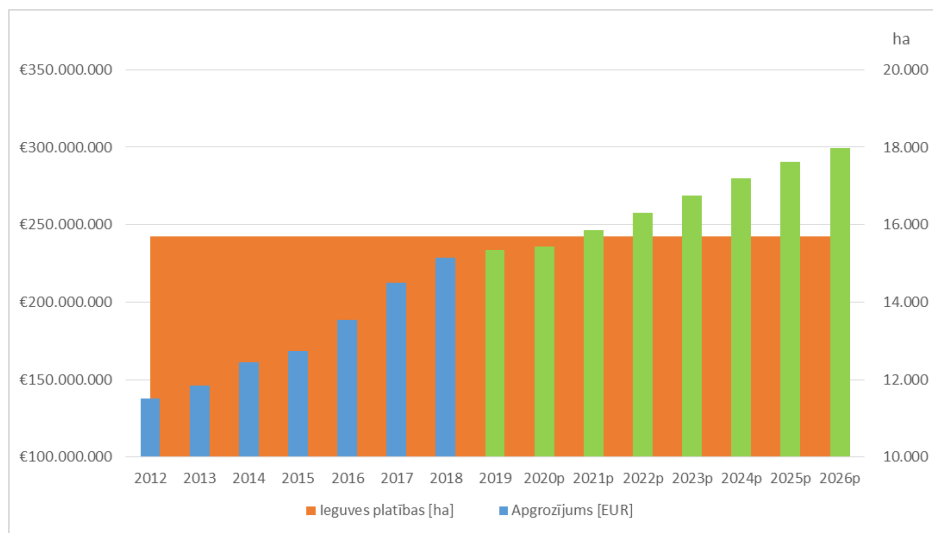
KŪDRAS NOZARES VĪZIJA

2050. gadā kūdras ieguve un pārstrāde notiek, nozare turpina strādāt, nodrošinot darbavietas, galvenokārt, reģionos, sniedzot ekonomisko piensumu, ilgtspējīgi izmantojot dabas resursus Latvijas izaugsmei.

Nozare ir modernizēta, kūdras izmantošanas veidi ir pilnveidoti, būtiski palielināta radītā pievienotā vērtība, tā dod vēl nozīmīgāku piensumu valsts ekonomikai un, cik iespējams, samazinātas SEG emisijas.

SEG emisijas, kas noteiktā apjomā nozarē ir neizbēgamas, ir kompensētas ar kompensējošajiem pasākumiem – piemēram, veicot izstrādāto kūdras ieguves lauku rekultivāciju tos apmežojot, stādot dzērvenes un mellenes vai īstenojot citas kompensējošas aktivitātes – attīstot stādu audzētavas, veidojot vēja parkus izstrādātajos kūdras ieguves laukos u.c.

Attēls Nr.4. Kūdras nozares apgrozījuma pieauguma prognoze¹¹

RĪCĪBAS UN FONDA FINANSĒJUMA IZMANTOJUMA VIRZIENI:

1. Uzlabot SEG inventarizācijas metodiku un izmantot nacionālos SEG emisiju faktorus Latvijas Nacionālajā SEG inventarizācijas ziņojumā, kas ik gadu tiek sagatavots saskaņā ar ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām. EK vides un klimata programmas LIFE līdzfinansētajā projektā LIFE REstore¹² Latvijai izstrādātie nacionālie SEG emisiju faktori organiskajām augsnēm ļaus samazināt aprēķinātās SEG emisijas par 1,8 miljoniem tonnu CO₂ ekvivalenta gadā, kas ir ap 17% no kopējām emisijām valstī, un precīzāk plānot valsts klimata pārmaiņu

¹¹ Latvijas Kūdras asociācijas prognoze.

¹² EK vides un klimata programmas LIFE līdzfinansētais Dabas aizsardzības pārvaldes īstenotais projekts LIFE REstore “Degradēto purvu atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā” (LIFE14 CCM/LV/001103), 2015-2019, restore.daba.gov.lv

samazināšanas politiku un ieviešamos pasākumus atbilstoši reālajai situācijai¹³. Būs iespējams ne tikai pārrēķināt emisijas no kūdras nozares (samazinājums ap 20%), bet arī precizēt aprēķinātās emisijas ZIZIMM sektora ietvaros; Tāpat būtiski vērtēt iespējamus uzlabojumus SEG inventarizācijas metodēs, tieši, dārzkopības kūdras emisiju uzskaitē. Emisiju aprēķinos būtu jāņem vērā kūdrā audzēto zaļo augu nodrošinātā CO₂ piesaiste, kas šobrīd netiek ņemta vērā, tādējādi palielinātos ZIZIMM sektora kopējā nodrošinātā emisiju piesaiste. Turklāt būtiski būtu rast risinājumu, kā Latvijas emisiju bilancē uzskaitīt piesaisti, kas radusies visās valstīs, kur izmantota Latvijā iegūtā dārzkopības kūdra.

2. Valstij **izstrādāt kompensējošo pasākumu kompleksu** ar skaidriem nosacījumiem, kas nozīmē kompensējošo pasākumu ietveršanu klimatneitralitātes konceptā. Kūdras ieguves un kūdras produktu ražošanas radīto emisiju kompensēšana ar emisiju piesaistes pasākumiem, piemēram, mitrāju atjaunošana, meža stādīšana organiskajās augsnēs, atjaunojamo energoresursu izmantošana enerģētikā, lai panāktu "0" līmeņa SEG emisijas nozarē kopumā.

3. **Rekultivēt vēsturiskās kūdras ieguves vietas – novirzīt 25% paredzētā finansējuma.**

Vēsturiski izmantotajās kūdras ieguves vietās, kurās kūdras ieguve tika pārtraukta, atgūstot Latvijas neatkarību (36% no kūdras ieguves ietekmētām teritorijām Latvijā¹⁴), un kurās kūdras ieguve nav iespējama, jāveic rekultivācija jeb pārveide citos zemes izmantošanas veidos. Veicot rekultivāciju, jāizmanto konkrētajai vietai piemērotākie, SEG emisiju samazināšanai efektīvākie rekultivācijas veidi¹⁵, piemēram, šo teritoriju apmežošana, mitrāju atjaunošana vai atgriešana ekonomiskajā aprītē – ogulāju stādījumi u.c.; Tam piemērotajās vietās būtu apsverama dabas tūrisma un dabas izglītības infrastruktūras izveide.

4. **Modernizēt kūdras ieguves tehnoloģiju un tehnoloģisko procesu – 10% finansējuma.**

Mērķis – mazināt SEG emisijas ieguves procesā. Nepieciešami ieguldījumi pētniecībā un ar to saistītu jaunuzņēmumu veidošanā.

5. **Stādu audzēšanas un dārzkopības attīstība, veicināšana Latvijā - 30% finansējuma.**

Stādu audzēšanas attīstība Latvijā, eksporta produkta radīšana (piemēram koku stādi). Tas ļautu izvairīties no kūdras kā neapstrādātas izejvielas eksporta un dārzu importa radītajām transportēšanas emisijām, kā arī palielināt SEG piesaisti tepat Latvijā. Samazinātu iepakojuma izmantošanu un atkritumu apjomu. Radītu jaunas darba vietas reģionos.

---

¹³ LIFE REstore, "Latvija pirmā no Baltijas valstīm izstrādā nacionālos siltumnīcefekta gāzu emisiju faktorus Latvijas SEG inventarizācijas ziņojumam", <https://restore.daba.gov.lv/public/lat/jaunumi/86/>

¹⁴ LIFE REstore, "Veikta Latvijas degradēto kūdrāju inventarizācija", <https://restore.daba.gov.lv/public/lat/jaunumi/73/>

¹⁵ Priede A., Gancone A. (red.) 2019. Kūdras ieguves ietekmētu teritoriju atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana. Baltijas krasti, Rīga. https://restore.daba.gov.lv/public/lat/aktivitates_un_rezultati/rokasgramata_kudras_ieguves_ietekmetu_teritoriju_atbildiga_apsaimniekosana_un_ilgtspejiga_izmantosana/

6. Kūdras produktu ar pievienoto vērtību ražošana – 35% finansējuma.

- Pārstrādes rūpnīcu celtniecība Latvijā, un pētniecības veikšana. Līdz ar to palielinātos kūdras nozares piensums Latvijas ekonomikai kopumā, samazinātos neapstrādātas kūdras eksports un rastos jaunas darba vietas reģionos.
- Kūdras substrātu (stādu audzēšanai dārzkopībai, mežsaimniecībai) pilnveidošana – nepieciešami ieguldījumi pētniecībā, inovācijās un ražošanas tehnoloģijās;
- Inovatīvu, perspektīvu produktu attīstīšana un jaunu produktu radīšana Latvijā, tostarp šo produktu popularizēšana un noieta veicināšana, piemēram, kūdras filtri, sorbenti (ūdens attīrīšanai, piesārņojuma likvidēšanai), celtniecības materiāli (siltumizolācijas materiāli, kūdras krāsa, špaktelēšanas masa), dekoratīvā dizaina un mākslas priekšmeti¹⁶, izejvielas ķīmiskajai rūpniecībai, celulozes un papīra rūpniecībai, tekstilrūpniecībai.¹⁷

FAKTI

1. Ekonomiskie aspekti:

- Kūdras nozare gadā vidēji nodokļos samaksā 18,5 milj. eiro¹⁸, tas nozīmē – aptuveni trīs gadu laikā nozare nodokļos nomaksā summu, ko EK piedāvā Latvijai Taisnīgas pārkārtošanās fonda ietvaros septiņos gados.
- Saistītās nozares (pakalpojumi nozarei), piemēram, palešu un plēvju ražotāji, transportētāji vidēji nodokļos samaksā 50 milj. eiro gadā¹⁹.
- Gada laikā nozare nodokļos un darba algās vidēji maksā 54 milj. eiro²⁰.
- Kopējais kūdras nozares eksports 2018. gadā sasniedza 180 milj. eiro²¹.
- 14 566 eiro²² – kūdras industrijas radītais piensums Latvijas ekonomikai no 1 hektāra (piemēram, salīdzinājumam 400 eiro²³ no hektāra piena lopkopībā).
- Kūdras nozarē nodarbināti 1800 – 3000 cilvēku, galvenokārt, reģionos (atkarībā no sezonas). Kūdras ieguves un pārstrādes uzņēmumos strādājošo

¹⁶ Kūdras pētnieka – mākslinieka Edgara Amerika koncepcija par alternatīvu kūdras izmantojumu: <https://www.dropbox.com/s/55srtba8x5pb1x9/Koncepcija.pdf?dl=0>

¹⁷ Latvijas vides aizsardzības fonda finansētais biedrības “HOMO ECOS” pārskats “Latvijas kūdras atradņu datu kvalitātes ieteikumu sagatavošana to uzlabošanai un izmantošanai valsts stratēģijas pamatdokumentu sagatavošanā”, 6.-31.lpp., <https://www.dropbox.com/s/ocxjla1he1kc3ib/Projekta%20atskaite.pdf?dl=0>

¹⁸ Latvijas Kūdras asociācijas prezentācija par kūdras nozari Latvijā: http://www.latvijaskudra.lv/upload/nozare_vai_parkartoties.2020..pdf

¹⁹ Pēc Latvijas Kūdras asociācijas aprēķiniem.

²⁰ Pēc Latvijas Kūdras asociācijas aprēķiniem.

²¹ Latvijas Kūdras asociācija: http://www.latvijaskudra.lv/upload/nozare_vai_parkartoties.2020..pdf

²² Pēc Latvijas Kūdras asociācijas aprēķiniem.

²³ Dati: Zemkopības ministrija, EK vides un klimata programmas LIFE projekts OrgBalt “Klimata pārmaiņu samazināšanas iespēju demonstrēšana auglīgās organiskajās augsnēs Baltijas valstīs un Somijā” https://www.orgbalt.eu/wp-content/uploads/2020/02/Sectoral-policies-within-the-framework-of-climate-policy-and-goals_Liepina-L_Silamikele-I_20200129.pdf

atalgojums ir augstāks nekā vidējais atalgojums darbības reģionā un vidējais atalgojums valstī²⁴.

2. Kūdra ir dārzkopības un mežsaimniecības pamats:

- Vienā kubikmetrā kūdras var izaudzēt 6000 koku stādu, ar ko iespējams apstādīt 3 ha meža, kas 50 gadu perspektīvā var piesaistīt 1110 tonnas CO₂.
- Koksne ir Latvijas tautsaimniecībai būtisks produkts, kas ir ne vien nozīmīga eksporta prece (ap 3,5 miljardi eiro), bet arī izejmateriāls cita veida produktu ražošanai.
- Vienā kubikmetrā kūdras var izaudzēt arī 7000 dārzeņu stādus no kuriem vēlāk var iegūt 16 tonnas gurķu ražu vai 32 tonnas tomātu ražu – ievērojamu pārtikas daudzumu.

3. Ja apmežotu lauksaimniecībā izmantojamās organiskās augsnes (158 000 ha) rastos ievērojams SEG emisijas samazinājums, kas atbilst 4,3 milj. tonnām CO₂ ekv. gadā.²⁵

4. Latvija ir ar kūdras resursiem bagāta valsts – kūdras atradnēs uzkrājušies 1,5 miljardi tonnu kūdras. Kopumā purvi klāj 10% no valsts teritorijas²⁶. No visiem Latvijas purviem kūdras ieguve notiek vai ir notikusi (degradētās teritorijas) tikai 4% no visiem purviem jeb 0,4% no Latvijas teritorijas un, pateicoties labvēlīgajiem klimatiskajiem apstākļiem Latvijā, ikgadējais kūdras kopējais pieaugums ievērojami pārsniedz ieguves apjomus. Gadā uzkrājas aptuveni 1,6 miljoni tonnu kūdras (vidējais uzkrāšanās ātrums ir ap 2 mm gadā²⁷) jeb 0,4 milj. tonnas oglekļa. Desmit gadu griezumā vidēji gadā tiek iegūts 0,95 miljoni tonnas kūdras, līdz ar ko, gada pieaugums ir 0,65 miljoni tonnas. Kūdra nav fosils resurss, bet lēni atjaunīgs resurss.

5. Latvija Eiropas mērogā ir dārzkopības kūdras lielvalsts, jo Latvijā iegūtā kūdra ir 31% no Eiropā profesionālajā dārzkopībā izmantotās kūdras²⁸. Kūdra ir pārtikas ražošanas ķēdes būtiska sastāvdaļa visā pasaulē. 70% no pasaulē profesionālajā dārzkopībā izmantotajiem substrātiem ir kūdras substrāti. Aprēķināts, ka 2050. gadā iedzīvotāju skaits pasaulē sasniegs 10 miljardus un pārtikas nodrošināšanai, dekoratīvajiem augiem un koku stādiem būs nepieciešams par 415% vairāk substrātu. Pieprasījums pēc dārzkopības kūdras augs vismaz par 250% (ņemot vērā arī citu substrātu pieaugumu pat par 1000%)²⁹. Lai arī Latvijas kūdras izmanto visā Eiropā, esošā SEG emisiju uzskaites metodika nosaka, ka visas emisijas paliek Latvijā. Šo metodikas trūkumu vajadzētu optimizēt, kā minēts iepriekš. Vai arī, izmantojot kūdras resursus lietderīgi, mērķtiecīgi veicināt dārzkopības attīstību Latvijā.

6. Diskutējot par kūdras substrātu aizstāšanu dārzkopībā ar citiem substrātu veidiem (piemēram, akmens vate, keramzīts, kokosa šķiedra u.c.), netiek ņemtas vērā SEG emisijas, ko rada dažādu kūdras aizstājēju ražošana un

²⁴ CSP dati: <https://www.dropbox.com/s/hplqw4ebndd5vxj/Videja%20alga%20regionos.pptx?dl=0#>

²⁵ Dati: Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava".

²⁶ Latvijas PSR Kūdras fonds uz 1980. gada 1. janvāri. Latvijas Valsts meliorācija projektēšanas institūts.

²⁷ Ezeru un purvu izpētes centra pētījums, <http://www.epicentrs.lv/jaunumi/params/post/1119778/kudras-uzkrasanas-la35-mmgada-atskats-uz-lu-75-zinatnisko-konferenci-4-dala>

²⁸ The European Peat and Growing Media Association, www.growing-media.eu

²⁹ Wageningen Institute for Environment and Climate Research, <https://www.wur.nl/en/Education-Programmes/PhD-Programme/Graduate-Schools/www.wur.nl/wimek.htm>

pielietošana, kā arī to tālākas izmantošanas vai pārstrādes iespējas. Piemēram, akmens vate pēc tās izmantošanas ir atkritumi, bet kūdru pēc izmantošanas stādu audzēšanā izmanto augsnes ielabošanai, veicinot SEG emisiju piesaisti un neradot atkritumus.

LABĀS PRAKSES PIEMĒRI KŪDRAS NOZARĒ LATVIJĀ

Uzņēmumā “Klasmann-Deilmann Latvia” izstrādātajā ieguves platībā izveidoti izmēģinājuma sfagnu stādījumi 0,7 ha platībā, lai izvērtētu to augšanu un sfagnu masas veidošanās ātrumu. Pētījumi tiek veikti, lai vērtētu sfagnu audzēšanas iespējas sfagnu substrāta iegūšanai un izstrādāto lauku renaturalizācijai, introducējot stādāmo sfagnu materiālu. Tiek veikti pētījumi sadarbībā ar dažādu valstu zinātniekiem.

Uzņēmumā “Pindstrup Latvija” Salas purvā izstrādātajā teritorijā veikti renaturalizācijas darbi un veiksmīgi atjaunota purvam raksturīgā vide 77 ha platībā un 70 ha platībā ieaudzēts mežs. Uzņēmums sadarbojās ar Latvijas Universitāti un piedalās apmācības procesos, kā arī iesaistās pētījumos.

Uzņēmumā “Laflora” (ieguve notiek trīs kūdras purvos Latvijā (Jelgavas novada Kaigu un Drabiņu purvos, Daugavpils novada Nīcgales purvā), kūdras pārstrāde – ražotnē pie Kaigu purva). Uzņēmuma īpašumā esošajā Kaigu purvā, Jelgavas novadā, teritorijās, kur noslēdzies kūdras ieguves process, 189 ha platībā tiek īstenota vērienīga rekultivācijas programma. Sadarbībā ar Latvijas zinātniekiem un dažādām organizācijām tiek meklēti inovatīvi, zinātniski pamatoti izstrādāto kūdras ieguves lauku rekultivācijas veidi. Purvā ierīkoti ogulāju stādījumi (dzērvenes, krūmmellenes, brūklenes), tiek audzēti dažādi purva augi biomasas ražošanai un teritoriju renaturalizācijai, piemēram, kūdru veidojošās sfagnu sūnas, kalnes, skalbes, kā arī ierīkoti viršu, vaivariņu un rododendru stādījumi ar mērķi veidot komerciālas stādu audzētavas; izvietojot stropus, tiek pētīta bišu un kameņu izmantošana.

Īpaši nozīmīga bijusi uzņēmuma “Laflora” iesaiste EK vides un klimata programmas LIFE līdzfinansētajā projektā, ko īstenoja Dabas aizsardzības pārvalde “Degradēto purvu atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā” (2015-2019) – Kaigu purvā veikta degradēta kūdrāja apmežošana (10 ha platībā) ar mērķi pētīt piemērotākās koku sugas kūdrāju apmežošanai, lai mazinātu SEG emisijas. Kaigu purvā apmežotā teritorija nodrošina ievērojamu SEG emisiju samazinājumu – 73 tonnas CO₂ ekv. gadā. Turklāt jau nākamgad plānots paplašināt koku stādījumus – 4 ha platībā stādot priedes, kas izrādījās efektīvākais SEG emisiju samazinājuma veids³⁰.

Šobrīd tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums³¹, lai tuvākajā nākotnē uzņēmums varētu izveidot vēja parku “zaļās” elektroenerģijas ražošanai pašpatēriņam un publiskajam tirgum. Vēja parka jauda būs 90 MW, 22 vēja turbīnas kopumā gadā spēs saražot tādu

---

³⁰ LIFE REstore grāmata “Kūdras ieguves ietekmētu teritoriju atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana”, (22.-56.lpp), https://restore.daba.gov.lv/public/lat/aktivitates_un_rezultati/rokasgramata_kudras_ieguves_ietekmetu_terit_oriju_atbildiga_apsaimniekosana_un_ilgtspejiga_izmantosana/

³¹ NORISINĀS "LAFLORA" VĒJA PARKA IECERES IZPĒTE http://www.laflora.lv/lv/uznemums/jaunumi/norisinās_laflora_veja_parka_ieceres_izpete/

elektroenerģijas apjomu (300 000 MWh), kas pielīdzināms apmēram 5% no visa Latvijas elektroenerģijas patēriņa gadā. Provizoriskais CO₂ ietaupījums būtu ap 112 000 tonnu CO₂ ekv.gadā. Plānots, ka “Laflora” vēja elektrostaciju parks spēs samazināt fosilo kurināmo izmantošanu elektroenerģijas ražošanā Latvijā par aptuveni 10-11%. Šo “zaļo” elektroenerģiju plānots izmantot “Laflora” kūdras produktu ražotnē, kā arī veidot siltumnīcu kompleksu stādu audzēšanai un ogu pārstrādes rūpnīcas, tādējādi radot papildu darbavietas Jelgavas novadā.

Bet Daugavpils novada Nīcgales pagastā, kur uzņēmums ir lielākais darba devējs, plānots būvēt kūdras pārstrādes un inovatīva produkta – kūdras krāsas – ražotni, lai izvairītos no kūdras transportēšanas uz pašreizējo kūdras ražotni Jelgavas novadā, radītu papildu darbavietas vietējiem iedzīvotājiem, samazinātu uzņēmuma izmaksas un transporta radītās SEG emisijas. Būtu nepieciešams atbalsts mārketinga aktivitātēm kūdras krāsas popularizēšanai, pozicionējot to ne tikai kā inovatīvu materiālu mākslā, dizainā, celtniecībā un interjera pakalpojumos, bet vienlaikus uzsverot šī, no kūdras pigmentiem radītā, materiāla ekoloģisko aspektu, draudzīgumu videi un veselībai, piemēram, ka šajā krāsā organisko gaistošo savienojumu praktiski nav.

TEHNISKIE JAUTĀJUMI

1. Neskaidri dati – kūdras ražošanas apjoms Latvijai, kas dots finansējuma sadalījuma tabulā, kolonā “Production of peat”, rada bažas, vai atbilst reālajai situācijai – nav skaidrības, kas tie ir par datiem, par kādu periodu un kāds ir to avots, kāpēc Lietuvai tik daudz vairāk.³²

Ar cieņu,

Ingrīda Krīgere

Latvijas Kūdras asociācijas valdes locekle

LATVIJAS KŪDRAS ASOCIĀCIJA, Ernestīnes iela 24, Rīga, LV-1046,
Reģ.Nr.40008012440, www.latvijaskudra.lv

---

³² Joint Transition Mechanism allocation,
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/QANDA_20_66 ,
file:///C:/Users/User/AppData/Local/Temp/JTM_and_JTF_Allocation_Table.pdf